



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕРСПЕКТИВІ: ОСВІТА, МЕДІА, МИСТЕЦТВО

**The European experience of forming a
culture of tolerance in the Ukrainian
perspective: media, education, art**

Програма ім. Жана Моне,
Project 101 127848 – EuroTolerCulture





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ РІЗНОМАНІТТЯ ТА ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

- КАНДИДАТКА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
- ДОЦЕНТКА КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
- ТРЕНЕРКА З МЕДІАГРАМОТНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
- КООРДИНАТОРКА «ШКОЛИ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК» ТА «ШКОЛИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ» ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ М. ЗАПОРІЖЖЯ
- КООРДИНАТОРКА «ШКОЛИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЗНУ
- УЧАСНИЦЯ ПРОЄКТІВ: «ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ: ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ»; «МЕДІАГРАМОТНІСТЬ: ЗАСТОСОВУВАТИ НЕ МОЖНА ВІДМОВИТИСЬ»; «ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: СТАЛІСТЬ, ІНКЛЮЗІЯ ТА КРЕАТИВНІСТЬ»; «РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»



БАКАЛЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ПРАВИЛА РОБОТИ НА ТРЕНІНГУ

ПРАВИЛА ТРЕНІНГУ

Підписати ім'я і прізвище та увімкнути камери протягом усього тренінгу

Можна реагувати смайликами в ZOOMi

Вимкнути мікрофон, коли не говоримо

таймінг

правило активності

правило піднятої руки

ПОЗИТИВНИЙ НАСТРІЙ

Використовувати чат або QR-коди для переходу за посиланнями тренерів

Highlight New Show Private



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture



**ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВА
“СНІЖИНКА”**

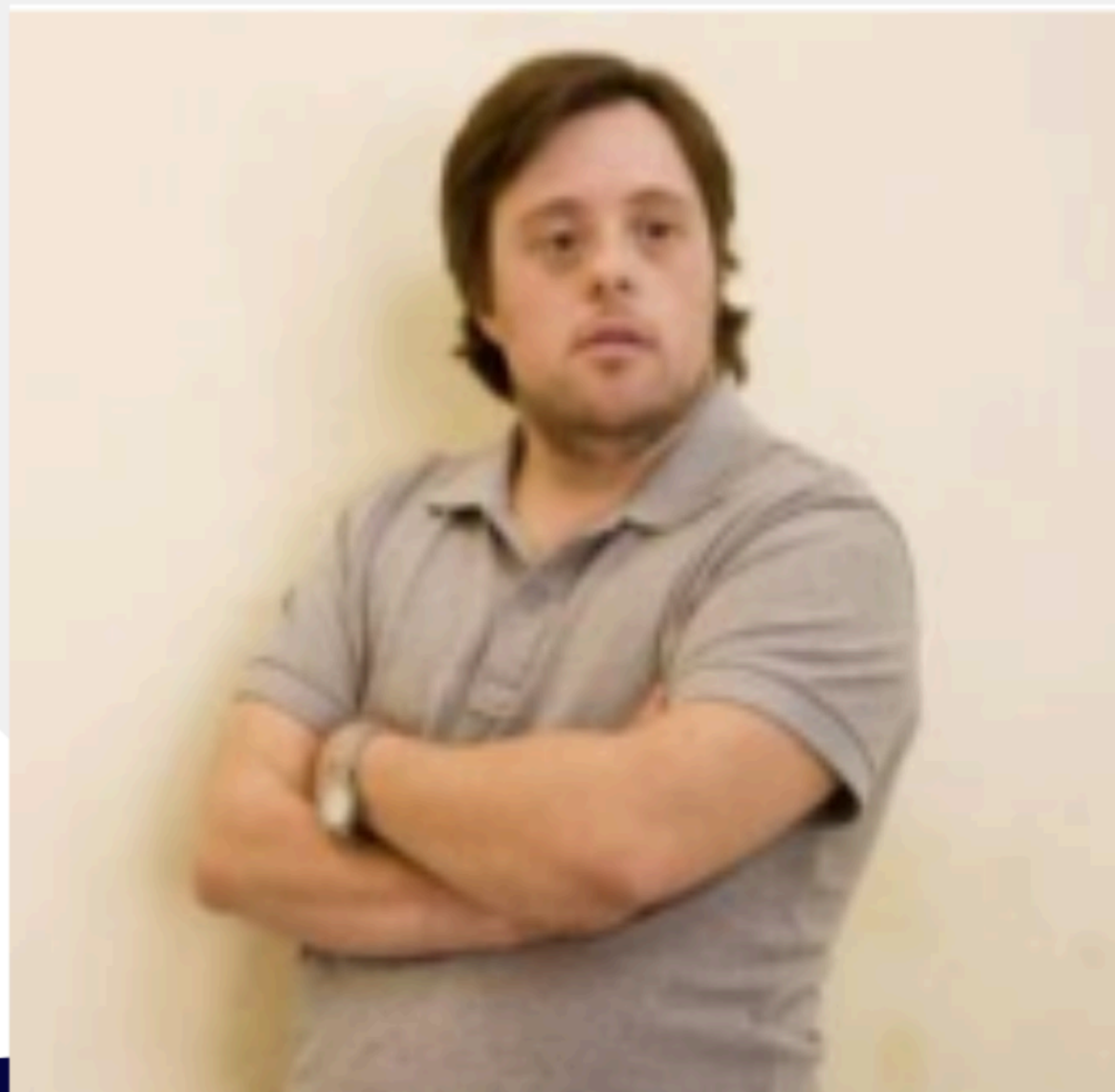


Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Відомі особи з особливими потребами



Пабло Пінеда народився 1974 року в Іспанії і сьогодні є першою людиною в Європі із синдромом Дауна, яка отримала вищу освіту (ступінь бакалавра). Більше того, Пабло

Пінеда працював вчителем,
а також знявся у фільмі «Я також»
у ролі головного героя і був нагороджений
почесною грамотою «Срібна мушля»
за кращу чоловічу роль.

Людина народилася із синдромом Дауна



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Відомі особи з особливими потребами



Джері Джевел є комедійною актрисою, яка народилася з церебральним паралічем. Джері отримала освіту і здійснила свою дитячу мрію – стала актрисою

Людина народилася з
церебральним паралічем



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Відомі особи з особливими потребами



Стівен Хоукінг знав ким він хоче стати ще у віці 8-ми років. Всесвітньо відомий фізик уже пройшов усі необхідні випробування і був включений до команди, яка в майбутньому відправиться підкорювати Марс. У молодості, коли йому поставили діагноз бічний аміотрофічний склероз, лікарі прогнозували йому не більше двох років життя. Проте Стівен став ученим, викладачем і у нього була сім'я – дружина, діти

Людині у віці 21 рік був поставлений діагноз аміотрофічний бічний склероз



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Відомі особи з особливими потребами



Про **Крісті Брауна**, відомого ірландського художника, був знятий фільм «Моя ліва нога». Справа в тому, що у дитинстві це була його єдина кінцівка. Крісті майже не міг рухатися і рідні вважали його розумово неповносправним. Лише мама вірила у його здібності і намагалася всіляко його розвивати. У 5 років хлопчик взяв кусок крейди і почав малювати на підлозі. Людина народилася лише з одною ногою.



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Відомі особи з особливими потребами



Нік Вуйчич став мотиватором для мільйонів людей з обмеженими можливостями.

Цікавий шлях підлітка на інвалідній колясці, над якими сміялися в школі і який власною працею і шармом придбав друзів.

"Є рани, які загоюються, коли людина рухається. Рівно те саме можна сказати про життєві невдачі. Не псуйте життя скигненням – дивіться вперед", – радить Нік.

Людина народилася без рук та ніг



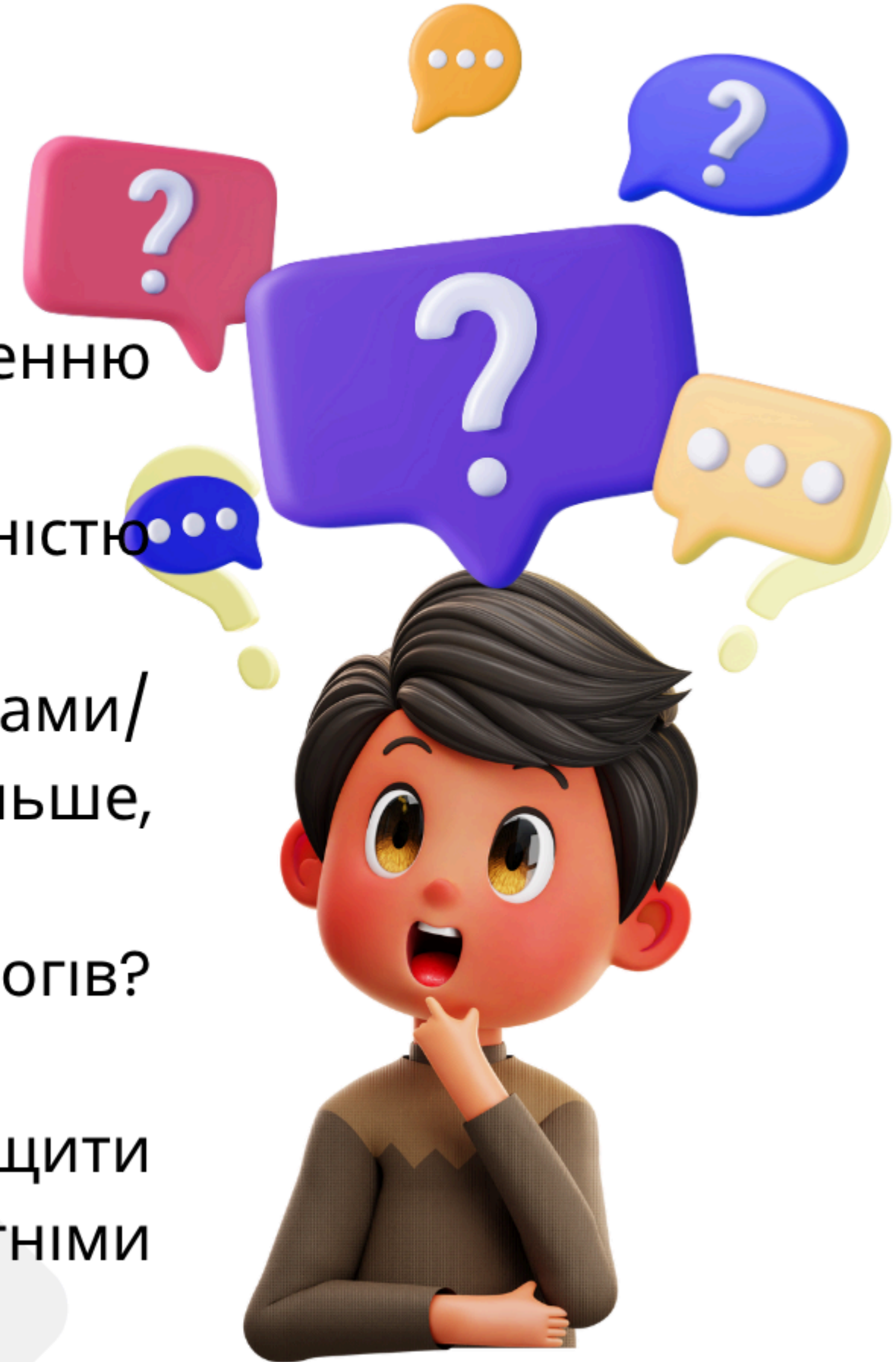
Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ОЧІКУВАННЯ ЩОДО ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

- Якими можуть бути очікування суспільства по відношенню до цих людей?
- Чи можуть люди з особливими потребами/інвалідністю робити значущий внесок у життя суспільства?
- Чи знаєте ви/чи чули ви про осіб з особливими потребами/інвалідністю у вашій громаді, які досягли набагато більше, ніж від них очікували люди, які їх оточували?
- Яку, на вашу думку, зіграла роль сім'ї цих людей? Педагогів? Інших фахівців?
- Чи були у вас випадки, коли вам вдавалося покращити навчальні результати дитини з особливими освітніми потребами? Покращити її стосунки з однолітками?





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Чому питання інклюзії є таким важливим?

Історична дискримінація



Історичні практики
сегрегації та
дискримінації

Психологічний вплив



Низька самооцінка та
соціальна ізоляція



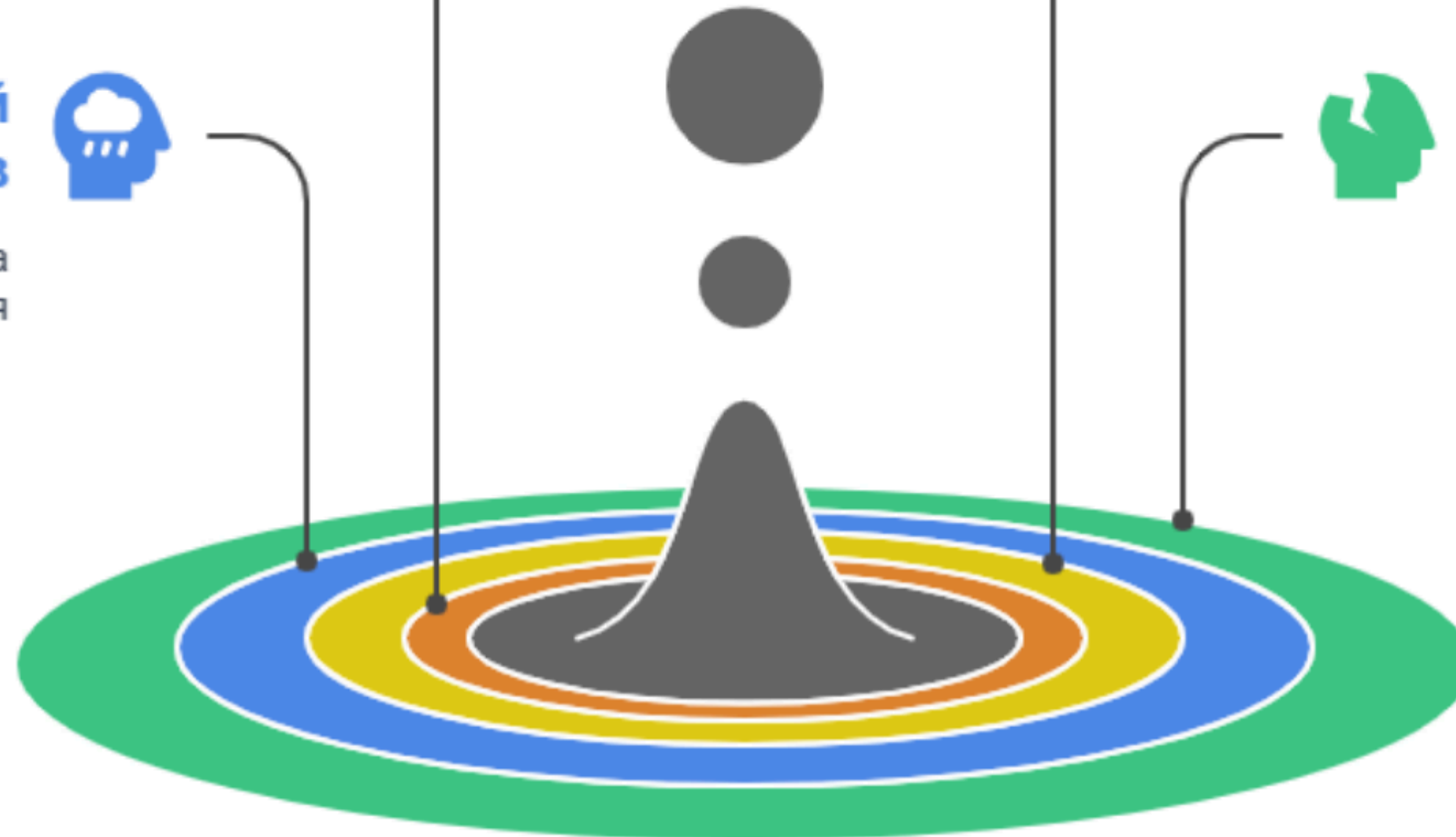
Соціальна нерівність

Нерівний доступ до
освіти та можливостей



Втрачений потенціал

Втрата унікальних
перспектив та
талантів





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Інклюзія: український контекст

Психологічна підтримка дітей

Психологічна підтримка дітей важлива для їхньої адаптації та розвитку.



Інтеграція ВПО

Інтеграція ВПО критична через високий вплив війни та потребу в інклюзії.



Адаптація середовища

Адаптація середовища необхідна для забезпечення доступності.



Реабілітація військових

Реабілітація військових потребує уваги через високий вплив війни.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Чому питання ІНКЛЮЗІЇ є таким важливим?

Характеристика	Сегрегація	Ексклюзія	Інтеграція	Інклюзія
 Суть	Повне відокремлення на основі характеристик	Повне заперечення доступу до суспільних благ	Інклюзія в існуючу систему, що вимагає адаптації	Система, розроблена для доступності та зручності для всіх
 Приклад	Окремі школи для дітей з інвалідністю	Відмова у прийомі на роботу кваліфікованій особі через її характеристики	Дитина з інвалідністю відвідує звичайну школу без адаптації	Безбар'єрна школа з універсальним дизайном для навчання
 Результат	Ізоляція, обмежені можливості, посилення стигми	Позбавлення прав, маргіналізація, несправедливість	Часткова інклюзія, зусилля з адаптації, відчуття як гостя	Повна участь, система адаптується, цінує кожну особу
 Фокус	Н/Д	Н/Д	Проблема в особі, потребує виправлення	Проблема в системі, потребує змін
 Адаптація	Н/Д	Н/Д	Особа адаптується	Середовище/система адаптується
 Мета	Н/Д	Н/Д	Привести особу "всередину" системи	Повна участь, активна взаємодія, розвиток



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Модель Universal Design for Learning (UDL)

1

Різноманітні
способи
представлення
інформації для
учнів.

Множинні
засоби
представлення

2

Різні способи дії та
вираження знань
учнями.

Множинні
засоби дії та
вираження

3

Залучення учнів
через різні
мотиваційні
стратегії.

Множинні
засоби
залучення

Інклюзивне
навчання





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Застосування UDL є універсальним і поширюється на різні групи





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Освітні бар'єри

Фізичні бар'єри

Це відчутні
перешкоди, які
заважають доступу
або руху.



Психологічні бар'єри

Ментальні блоки, які
заважають
розумінню або
прийняттю.



Мовні бар'єри

Ускладнення в
спілкуванні через
різні мови.



Цифрові бар'єри

Перешкоди в доступі
або використанні
цифрових технологій.



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Інклюзія як "єдність", а не "доступ"



Фізична
МОЖЛИВІСТЬ



Емоційне
прийняття



Необхідний
крок



Відчуття
повноти



Доступ

Приналежність



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

- Інклюзивна освіта як сучасна концепція розуміння філософії освіти та напрям державної політики більшості демократичних держав світу, базується на підході **дотримання основних прав і свобод людини**.
- Незважаючи на перехід більшості суспільств до демократичних цінностей, ідей забезпечення соціальних прав і добробуту людини, протягом останніх десятиліть у світі розвивалась концепція соціального відторгнення (соціальної ізоляваності), яку Європейський Союз визначив як процес, за якого окремі індивіди не можуть повною мірою брати активну участь у житті суспільства.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

- Ставлення до людей з інвалідністю змінювалося упродовж тисячоліть – від агресії до розуміння необхідності піклуватися про таких людей, від розуміння можливості навчання для деяких категорій дітей з порушеннями психофізичного розвитку до визнання необхідності забезпечення можливостей для здобуття освіти як невід'ємного права усіх дітей, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами.
- Відповідно, розвивалися різні моделі розуміння інвалідності чи особливих потреб. Нам важливо розуміти відмінності між двома останніми – медичною та соціальною.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

- **Медична модель**, на основі якої була створена система спеціальної освіти, у центрі уваги бачить «дефект», «ваду», порушення розвитку. Усі зусилля фахівців спрямовані на мінімізацію впливу порушення на розвиток і навчання дитини – іншими словами, на корекцію.
- **Соціальна модель**, яка була представлена у Конвенції ООН про права осіб інвалідністю, вперше змінила бачення причин труднощів, з якими зіштовхуються особи з особливими потребами — з самого порушення на ті бар'єри, які існують у зовнішньому середовищі (фізичні, інформаційні, інституційні, ментальні)





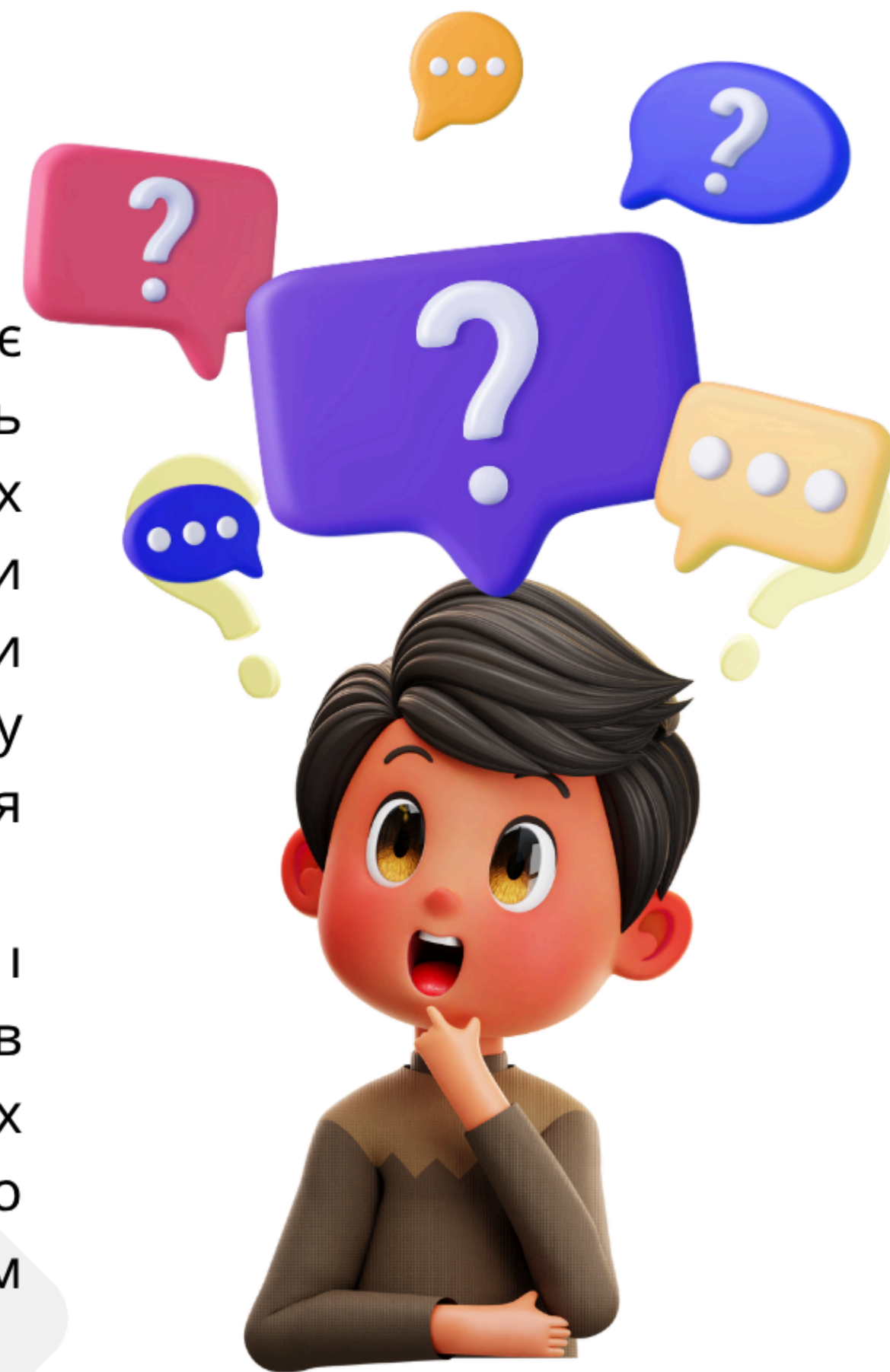
Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЯКЩО МИ ГОВОРИМО ПРО ОСВІТУ, ЯКІ ДІТИ НАЙБІЛЬШЕ СТИКАЮТЬСЯ З ТРУДНОЩАМИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ? (ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ, РОМСЬКІ ДІТИ, ДІТИ-СИРОТИ ТА ІН.)

- Концепція соціального залучення (інклюзія, включення), що є протилежною концепції соціальної ізоляції, виникла у відповідь на зростаючу соціальну нерівність, що стала наслідком нових умов на ринку праці та невідповідності існуючої системи соціального забезпечення, яка не могла задовольнити потреби різних верств населення. Світовий Банк визначає соціальну інклюзію як одночасно результат і процес удосконалення того, на яких умовах люди беруть участь у житті суспільства.
- Соціальна інклюзія також тісно пов'язана з дотриманням і захистом основоположних прав і свобод людини, які містяться в основних міжнародних Конвенціях та інших документах Організації Об'єднаних Націй (ООН) – провідної організації, що займається питаннями захисту прав людини, а також є визнаним міжнародним законотворцем вже понад півстоліття.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНТЕГРОВАНЕ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В ІТАЛІЇ

- Освітню реформу про інклюзивну освіту було проведено у 1972 році.
- Було забезпечено підтримку здобуття освіти дітям з особливостями психофізичного розвитку.
- Діти ходять в школу зі своїми однолітками, а в класах не може бути більше 2-х дітей з порушеннями.
- В класах мають працювати спеціальні педагоги разом з вчителями.
- Батьки залучаються до процесу навчання дітей з особливостями розвитку
- 90% дітей з особливостями здобувають освіту в закладах загального типу.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ПСИХОЛОГО-МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ЦЕНТРИ (ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ БЕЛЬГІЇ)

- “Закон про спеціальну освіту”(1970р.) – зазначаються основні положення і право батьків на вибір освітнього закладу. Передбачається свобода в організації муніципальних освітніх закладів, яких фінансують органи місцевого самоврядування; приватних закладів, яких фінансують приватні особи та організації. Було усунено бар’єри між спеціальною та загальною системи освіти, учні з особливими бар’єрами повинні навчатись разом з однолітками. Передбачається безкоштовне навчання(від 6 до 18 років) терміном 12 років(за певних обставин можуть продовжити). В кожному районі повинні бути усі типи спеціальних шкіл Розробляється індивідуальний навчальний план : опис потреб дитини, особливостей, визначення додаткової допомоги тощо.



**ДІТИ МАЮТЬ
НАВЧАТИСЯ РАЗОМ**



ІНКЛЮЗІЯ



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

РІВНОПРАВНІСТЬ У ЗДОБУТТІ ОСВІТИ (ДОСВІД АВСТРІЇ)

Досвід Австрії в галузі інклюзивної освіти є корисним прикладом. Спочатку у країні діяла система спеціальної освіти, що включала спеціальні школи для дітей з різними порушеннями. У 80-ті роки з'явилися громадські організації, що відстоювали права дітей з особливостями розвитку на отримання якісної освіти. У 1983 році вони об'єдналися та звернулися до Міністерства освіти з пропозицією щодо проведення експерименту з інтегрованого навчання таких дітей. Міністерство освіти підтримало ідею та виділило кошти на проведення досліджень. Робоча група, яка була створена для цієї мети, включала науковців, адміністраторів, педагогів, фахівців зі служб допомоги дітям та представників громадських організацій.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

РІВНОПРАВНІСТЬ У ЗДОБУТТІ ОСВІТИ (ДОСВІД АВСТРІЇ)

Чотири моделі інтегрованого навчання:

1. Інтегровані класи. У класі навчалось 20 учнів, четверо з яких мали особливі освітні потреби. Навчання проводили двоє педагогів, один з яких був учителем спеціальної школи. Для дітей з особливостями розвитку розробляли індивідуальну навчальну програму, яка передбачала надання психолого-педагогічної допомоги.

2. Класи взаємодії. Учні зі спеціальної школи та їхні однолітки з масової школи мають брати участь у спільних заходах, спілкуватимуться під час позакласної роботи, однак весь навчальний час проводитимуть окремо.

3. Малокомплектні класи передбачали наявність спеціального класу в масовій школі у складі 6 – 11 учнів. Переважно ці класи склалися з учнів із затримкою у розвитку пізнавальних процесів. Навчання таких школярів відбувалося за програмою масової початкової 4-річної школи, однак термін навчання продовжували до 6 років.

4. Звичайні класи, в яких учні з особливими освітніми потребами, їхні батьки та вчителі отримують допомогу від спеціально підготовлених шкільних консультантів.

1991 р. Австрійський Центр експериментальної освіти і шкільного розвитку провів оцінювання всіх чотирьох експериментальних моделей. На думку експертів, найбільш дієвою моделлю стали інтегровані класи.



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ОСВІТНЯ РЕФОРМА (ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ)

Розвиток системи спеціальної освіти в Нідерландах характеризується логікою побудови і відсутністю неапробованих варіантів навчання. У період з 1948 до 1997 року кількість дітей, які потребували додаткових освітніх послуг у Нідерландах, збільшилася у п'ять разів. Раніше освітня політика країни була спрямована на підтримку дітей з особливостями розвитку тільки у спеціальних школах, що викликало низку проблем. У 1991 році уряд Нідерландів запровадив проект "Внутрішня підтримка", спрямований на вирішення проблем дітей з особливостями розвитку в загальноосвітніх навчальних закладах. У 1994 році був прийнятий закон "Крок за кроком до школи", який забезпечив покращення умов для одержання освіти учнями з порушенням розвитку в загальноосвітніх школах. На сьогоднішній день у Нідерландах у системі спеціальної освіти функціонують спеціальні заклади для різних категорій дітей з особливими освітніми потребами, а загальноосвітні та спеціальні школи працюють у єдиній системі.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ШВЕДСЬКА МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Заслуговує на увагу й досвід інклюзивного навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в Швеції.

Міністерством освіти у 1980 р. було затверджено нормативно-правовий документ під назвою Навчальний План, який означив повий стратегічний напрям освітньої політики держави. Учням з особливостями психофізичного розвитку надали можливість навчатися в загальноосвітніх закладах, створивши для цього відповідні умови.

Так, з 1986 р. у країні розформовано спеціальні школи для дітей з порушеннями зору. Всі діти з ослабленим зором навчаються у школах за місцем проживання, а необхідну допомогу отримують у Національному медичному центрі та його філіях





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ВАРІАТИВНІСТЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ (ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ)

На початку 70-х рр. XX ст., завдяки діяльності громадської батьківської організації «Життєва допомога», Міністерством у справах освіти, релігії і культури були ухвалені нормативно-правові акти, що засвідчили, що кожна дитина з обмеженими можливостями має право на вибір навчального закладу, має бути забезпечена психолого-педагогічним супроводом, залучена до педагогічного процесу, незалежно від ступеня складності захворювання.

Основоположним освітнім документом щодо організації спільного навчання дітей із порушеннями розвитку і їхніх здорових однолітків для всіх регіонів країни стали «Рекомендації з організації спеціального навчання», ухвалені 1972 року. Цей документ уможливив розвиток «кооперативних форм» організації освітньої діяльності загальноосвітніх і спеціальних шкіл, що передбачають спільне проведення масових заходів, навчальних занять, відвідування учнями з особливими потребами загальноосвітніх навчальних закладів та надання їм корекційно-реабілітаційних послуг у спеціалізованому закладі тощо.

Нині у Німеччині паралельно із системою спеціальних освітніх установ, де перебувають діти переважно зі складними порушеннями, функціонують заклади інклюзивного навчання.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ (ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ)

У Великобританії після прийняття у 1996 р. Акту „Про Освіту” інклюзивне навчання було законодавчо визнане. У результаті проведеного реформування у всіх регіонах країни функціонують органи Управління освітою зі структурним підрозділом Управління служби підтримки, які несуть матеріальну та організаційну відповідальність за інклюзивне навчання 64 школярів з особливостями розвитку.

Фахівці цих служб опікуються закладами, де вчаться діти з особливими освітніми потребами. Навчальні заклади мають у своєму складі фахівців – координаторів з питань спеціальної освіти, які безпосередньо працюють з дітьми, що мають нескладні порушення розвитку, забезпечують додатковими корекційно-реабілітаційними послугами учнів з обмеженими психофізичними можливостями, залучаючи до роботи позашкільні медичні, психологічні та соціальні служби, консультують вчителів та надають допомогу батькам.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Наші закони – це суміш досвіду Британії та США, де все більш гуманно, ніж у Німеччині. Принцип "гроші ходять за дитиною", звісно, непоганий, але чи працює він?

Як запевнила співавтор закону "Про освіту", яка і впровадила базові засади інклюзії, Олеся Миськів, головна проблема – "більшість дозволяє собі не сприймати меншість". Хоча вчителі і батьки можуть створити комфортні умови для дитини.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» №1324 від 5 червня 2014 р.

Наказ МОН України від 20.04.2015 № 446

«Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13 травня 2015 року за № 520/26





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Інклюзія – це процес реального включення людей з інвалідністю в активне суспільне життя і однаковою мірою необхідна для всіх членів суспільства.

Відповідно до концепції НУШ для учнів з особливими освітніми потребами будуть створені умови для навчання спільно з однолітками та запроваджено індивідуальні програми розвитку, зокрема корекційно-реабілітаційні заходи, психолого-педагогічний супровід і необхідні засоби навчання.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

- **Інклюзивне навчання** — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.
- **Інклюзивне освітнє середовище** — сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.
- **Особа з особливими освітніми потребами** — особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ПРИНЦИПИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

- на цінність людини не впливають її досягнення, здібності та вміння.
- кожна людина вміє відчувати та міркувати.
- кожна людина має право спілкуватися та бути почутою іншими.
- система повинна підлаштовуватися під потреби дитини, а не навпаки.
- задоволення освітніх потреб кожної дитини.
- залучення батьків до навчального процесу дітей як перших їхніх учителів та рівноправних партнерів.
- рівень складності шкільних завдань повинен відповідати здібностям та вмінням дитини.
- доступ до навчання у загальноосвітніх закладах на рівних правах та отримання якісної освіти.
- вирішення проблем та подолання бар'єрів у процесі навчання.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Учням з особливими освітніми потребами
інклюзивна освіта:



- Сприяє когнітивному, фізичному, соціальному та емоційному розвитку
- Забезпечує відповідні їхній віковій категорії рольові моделі однолітків
- Створює можливості для навчання в реалістичному/природному середовищі
- Дає змогу підвищувати самооцінку й відчувати себе частиною цілого
- Забезпечує рівний доступ до навчання
- Розширює можливості для налагодження нових дружніх стосунків



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Термін, який дається в Конвенції ООН «Про права осіб з інвалідністю»:

- **Інвалідність** — це поняття, яке еволюціонує, і що інвалідність є результатом взаємодії, яка відбувається між людьми, які мають порушення здоров'я, і відносницькими та середовищними бар'єрами і яка заважає їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими.



- Як ви розумієте цей термін?
- Чи можете ви навести приклади фізичних бар'єрів, інформаційних, інституційних, ментальних?





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ІНТЕРАКТИВНА ВПРАВА “ПЕРЕВАГИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ”



[https://padlet.com/mediagramotnist77/my-sandbox-r6a58kk70j3d6vi3?
frame_id=page%3A8vYmtmYM6-cG0dVa_4JDK](https://padlet.com/mediagramotnist77/my-sandbox-r6a58kk70j3d6vi3?frame_id=page%3A8vYmtmYM6-cG0dVa_4JDK)





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ПЕРЕВАГИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

- Дітей з особливими освітніми потребами (можливість не відлучатися від сім'ї, як у випадку інтернатних закладів; можливість взаємодії з однолітками, бачити різні моделі поведінки своїх однолітків на відміну від спеціальних закладів освіти, доступ до ресурсів місцевої громади тощо)
- Решти дітей (розуміння багатоманітності, можливість отримати відповідний досвід – наприклад: вивчити окремі елементи жестової мови (якщо у класі є дитина, яка нею користується), взаємодії з дитиною, яка пересувається в інвалідному кріслі та ін.
- Батьків дітей з особливими освітніми потребами (реалізація їхнього бажання бачити свою дитину, «як усі»; можливість брати участь у прийнятті рішень щодо навчання своєї дитини (як член команди); можливість спілкування з іншими батьками тощо).





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ПЕРЕВАГИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

- Батьків інших дітей (розширити своє розуміння інклюзивної освіти, можливість підтримати інших батьків)
- Педагогів (в інклюзивному класі педагог, працюючи з дітьми з особливими потребами, урізноманітнює свій педагогічний арсенал: набуває нових знань і навичок (співпрацюючи з іншими фахівцями, батьками, читаючи додаткову літературу, спілкуючись з колегами)
- Суспільства в цілому (економічні: дослідження свідчать, що система інклюзивної освіти є економічно вигідніша, ніж підтримка двох паралельних систем – загальної і спеціальної; ціннісні: розвиток толерантності та ін.)



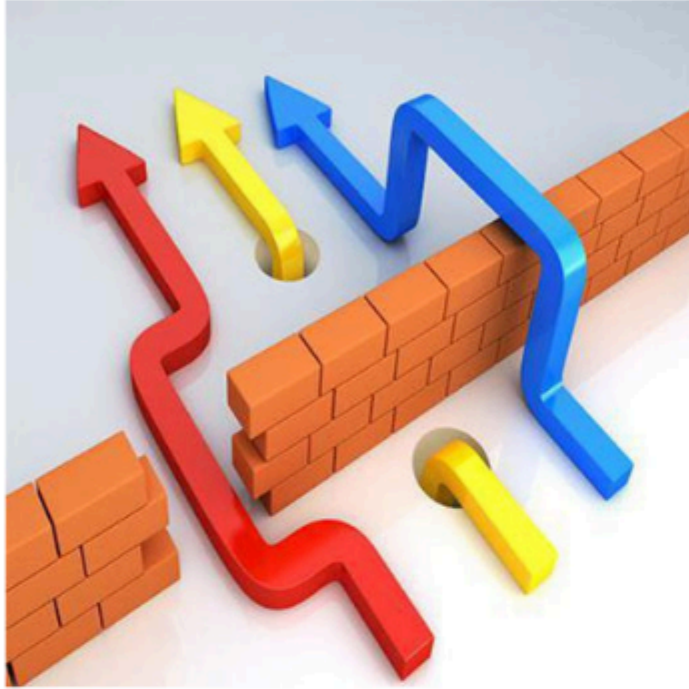


Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ООП



Диференціювання навчання: Цей підхід передбачає адаптацію навчального матеріалу, завдань та методів до індивідуальних потреб кожного учня. Для дітей з ООП може бути корисним надавати різні рівні складності завдань, використовувати різноманітні методи викладання та навчальні матеріали.

Використання мультимедіа та інтерактивних засобів: Використання відео, аудіо, комп'ютерних програм та інших інтерактивних засобів може зробити навчання цікавішим та доступнішим для дітей з ООП. Наприклад, відео-уроки з можливістю підпису чи аудіодескрипцією для слабозорих або аудіо-та інтерактивні книги для дітей з дислексією.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture



Використання спеціального програмного забезпечення: Деякі програми спеціально розроблені для навчання дітей з різними ООП. Наприклад, програми для підтримки мовлення та мовленнєвого розвитку, програми для тренування пам'яті та уваги тощо.

Адаптовані навчальні матеріали:

Спеціально розроблені або адаптовані навчальні матеріали, такі як картинки, ігри, мультимедійні презентації, які можуть бути корисними для візуально або аудіально орієнтованих дітей.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Соціально-емоційна підтримка: Для дітей з ООП важливо не лише навчати академічним навикам, але й підтримувати їх соціально-емоційний розвиток. Методики, спрямовані на розвиток навичок спілкування, взаємодії з оточуючими, та регуляції емоцій, можуть бути корисними.



Кооперативне навчання: Використання групових проектів та завдань, де діти мають спільно працювати над рішенням проблем та завдань, може сприяти взаємодопомозі та співпраці, а також підвищити мотивацію до навчання.



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Мнемотехніка та ейдотехніка

Використання методів мнемотехніки та ейдотехніки, а саме:

опорного плану-конспекту,
методу «Крючків» (авторська методика Матюгіна І.Ю.),
методу невербальних асоціацій (авторська методика Антощука Є.В.),
методу «опорно-буквенних піктограм» та файлової системи,
методу «Цицерона» (цифро-буквенний код)

– дає змогу переказати матеріал з дотриманням послідовності в тексті; запам'ятати складні слова і географічні назви та цифри; розвивати креативність, образне мислення, пам'ять та уяву дітей.

Портфоліо

Із метою ефективного оцінювання навчальних досягнень учнів використовується інноваційна форма оцінювання та накопичення інформації – портфоліо.

Найголовніша перевага портфоліо, порівняно з традиційними технологіями оцінювання полягає в тому, що воно характеризує якість навчання різнобічно і багатовимірно, з різних позицій: оцінки мислительної діяльності учня, його міждисциплінарних умінь, умінь висувати проблему, розв'язувати нестандартні завдання... В інклюзивному класі портфоліо доповнює критерії оцінювання навчальних досягнень учнів та являє собою зібрання робіт учнів, які забезпечують бачення слабких та сильних сторін.

ТЕХНОЛОГІЇ



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Оздоровчі технології терапевтичного спрямування: Ці технології спрямовані на покращення фізичного здоров'я та благополуччя дитини

Логопедичні технології: Вони використовуються для корекції мовленнєвих порушень

Технологія розвитку психічних процесів: Ця технологія спрямована на стимулювання когнітивного розвитку

Технології корекції та оптимізації освітньої діяльності: Ці технології допомагають адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб дитини





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

Технології оптимізації навичок спілкування: Ці технології спрямовані на покращення навичок спілкування

Технології корекції поведінкових порушень: Вони використовуються для корекції проблем з поведінкою

Ігрові корекційні технології: Ці технології використовують ігри як засіб для навчання та розвитку

Технології оптимізації рухової діяльності: Вони використовуються для покращення рухових навичок





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

НЕДИСКРИМІНАЦІЙНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Недискримінаційний підхід у навчанні – це створення безпечного та сприятливого середовища, де кожен учень має можливість вивчати, розвиватися та досягати успіху незалежно від своїх особистих характеристик. Це також означає відсутність будь-яких форм дискримінації та притискання на основі раси, статі, релігії, сексуальної орієнтації, ідентичності чи інших ознак.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

НЕДИСКРИМІНАЦІЙНИЙ ПІДХІД В НУШ ПЕРЕДБАЧАЄ:

- формування у учнів цінностей, знань, умінь та ставлень, які сприяють протидії дискримінації, насильству, цькуванню, стереотипам, передумовам та нетолерантності
- створення умов для навчання всіх дітей, незалежно від їхньої расової, етнічної, соціальної, економічної або іншої приналежності.
- розвиток толерантності
- різноманітність та включеність
- підтримку індивідуальних потреб





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ФАКТОРИ, ЯКІ ВАЖЛИВІ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Проводити навчання з адаптації:

Навчальні заклади повинні здійснювати навчання з адаптації, щоб забезпечити підтримку учням з різних особистих характеристик.

Сприяти свідомості і розумінню:

Важливо сприяти свідомості учнів, вчителів та батьків щодо проблем дискримінації та її впливу на навчальний процесу.





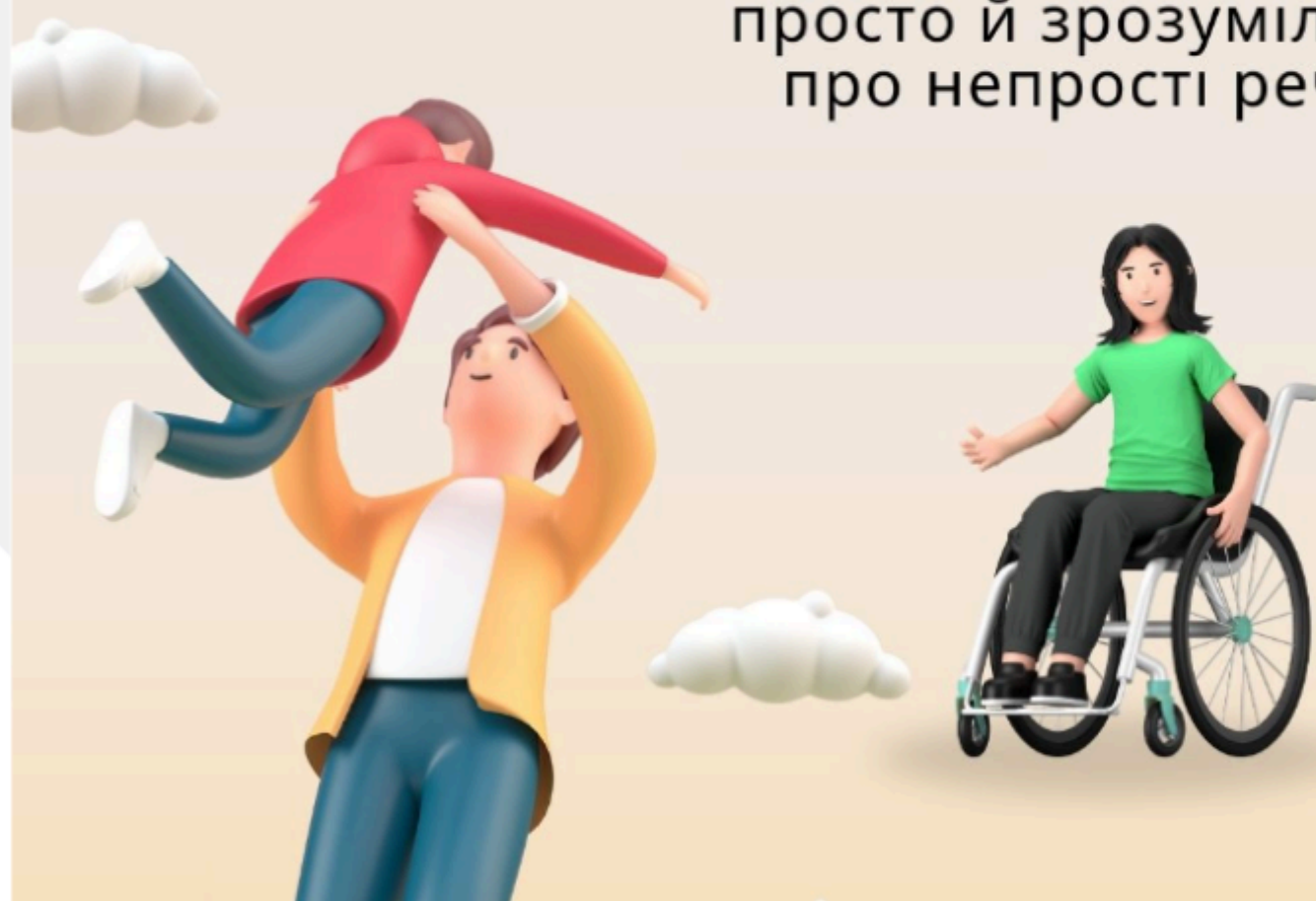
Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЯК ГОВОРИТИ З ДИТИНОЮ ПРО ІНВАЛІДНІСТЬ?

просто й зрозуміло
про непрості речі



Усі люди різні! Привчайте дитину змалку приймати те, що кожна людина унікальна, має свої вади і гідності та заслуговує на повагу й доброзичливе ставлення. Ми відрізняємось одне від одного не лише зростом, кольором очей і волосся, фігурою, а й характером, здібностями, сприйняттям світу, можливостями і станом здоров'я...

Розмовляйте з дитиною на тему інвалідності, не замовчуйте її. Використовуйте прості слова та фрази. Наприклад, поясніть, що жінка розмовляє мовою жестів, бо не чує, або чоловік використовує білу паличку чи собаку-поводиря, тому що незрячий. У дитини має бути можливість поділитися з вами своїми думками.

Прочитайте разом з дитиною книжки, в яких йдеться про людей з обмеженими можливостями. Заохочуйте малюка ставити запитання, обговорюйте з ним прочитане й побачене. Запитуйте в нього, що він думає про це. Розвивайте в дитини емпатію, пояснюючи схожість і відмінності людей.



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЯК ГОВОРИТИ З ДИТИНОЮ ПРО ІНВАЛІДНІСТЬ?

просто й зрозуміло
про непрості речі



Не вдавайтеся до зайвих подробиць. Малюк повинен вас розуміти. Достатньо сказати щось на кшталт: «Ця людина може пересуватися лише в інвалідному візку з різних причин. Можливо, вона такою народилася або потрапила в аварію. Проте в неї можуть бути неабиякі таланти!».

Уникайте зайвих емоцій. Це допоможе дитині приймати інвалідність як частину життя. Акцентуйте увагу на спільному між дитиною й людьми з інвалідністю. Уникайте некоректних слів, як-от: «недорозвинений», «каліка» й т. ін. І вимагайте в дитини, щоб вона була тактовною й доброзичливою.

Будьте позитивні. Діти часто відчують ваш дискомфорт. Намагайтеся самі та привчайте дитину бачити позитивне, а не негативне. Розкажіть дитині, як інвалідне крісло допомагає людині, яка не може самотійно пересуватися, справлятися з повсякденними справами



Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ЯК ГОВОРИТИ З ДИТИНОЮ ПРО ІНВАЛІДНІСТЬ?

просто й зрозуміло
про непрості речі



Прищеплюйте дитині повагу до людей з інвалідністю.

Якщо дитина вважає таких людей неповноцінними або насміхається з їхньої мови чи ходи, зупиняйте її. Поясніть, що такі слова можуть образити людину, яка на це аж ніяк не заслуговує.

Якщо дитина **хоче поспілкуватися з людиною з інвалідністю безпосередньо**, спитайте в цієї людини, чи не може вона пояснити вашому сину або дочці, чому використовує, наприклад, милиці. Певно, деякі люди не захочуть розмовляти на цю тему, але хтось легко йде на контакт.

Не жалість! Люди найчастіше не хочуть, щоб їх жалили, вони хочуть, щоб їх вважали рівноправними членами суспільства. Привчайте дитину не встановлювати бар'єри між собою і людиною з особливостями. Добре, якщо такі люди будуть серед її друзів.



Co-funded by
the European Union



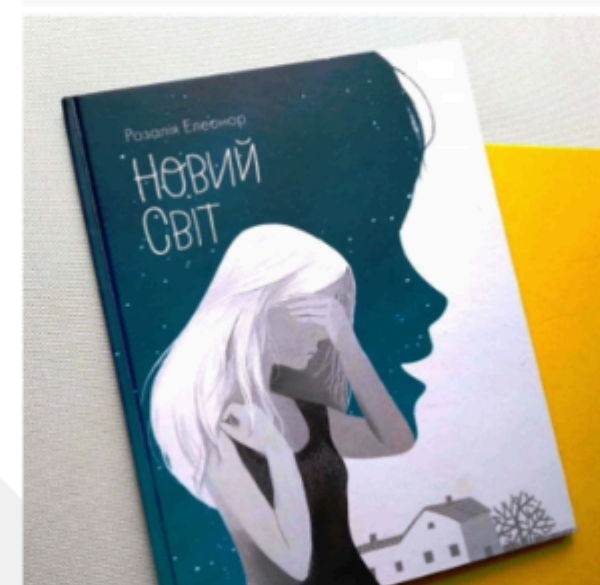
Euro
Toler
Culture

ЯК ГОВОРИТИ З ДИТИНОЮ ПРО ІНВАЛІДНІСТЬ?

просто й зрозуміло
про непрості речі



Для того аби почати говорити з дітьми про інклюзію, оберіть відповідні книжки, які розвиватимуть у дитини емпатію та чуйність, а також які буде доречно обговорити після прочитання.





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

КОМАНДНЕ ЗАВДАННЯ

Підготуйте ПОСТЕР з теми
"Рівні можливості для всіх!"

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Доберіть методичну літературу для вчителів-предметників щодо навчання дітей з ООП
- Складіть список художньої літератури для дітей різної вікової категорії щодо інклюзії





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

КОМАНДНЕ ЗАВДАННЯ

- План створення недискримінаційного середовища
- Ідеї виховних заходів

https://padlet.com/mediagramotnist77/my-sandbox-r6a58kk70j3d6vi3?frame_id=page%3A8vYmtmYM6-cG0dVa_4JDK





Co-funded by
the European Union



Euro
Toler
Culture

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ



irinabakalenko1970@gmail.com



<https://www.facebook.com/irina.bakalenko>



https://instagram.com/irina__bakalenko?igshid=YmMyMTA2M2Y=



https://www.tiktok.com/@irina_bakalenko?_t=8VHnsqMOSd4&_r=1



+380662388531

